

Předmluva

Stalo se to v lednu 1996, že jsem poprvé zabrousil na problém globálního oteplování jako moderátor přednášek na téma „Je ekologie věda?“ v diskusním podvečeru Sekce pro vědu a filozofii Evropského kulturního klubu. To jsem ještě netušil, na jaké zaminované území se to dostávám. Složitá problematika klimatických změn mě přitahovala, a tak jsem se později postupně probíral nespočetnými články z mnoha oborů, které buď přímo, nebo nepřímo souvisely s klimatickými změnami. Výsledky svých úvah jsem publikoval v letech 2000 až 2005 v *Hospodářských novinách*, Neffově *Neviditelném psu* a ve Sborníku přednášek Českého klubu skeptiků Sisyfos. Něco z toho se dostalo na internetové portály, diskuse byla slabá, s občasnými osobními útoky čackých zastánců hypotézy, že globální oteplování způsobují lidé. Až počátkem roku 2007 se roztočila počítadla vstupů na Internetu a já jsem zíral na čísla v řádu desetitisíců. Rozhodl jsem se tedy rozšířit své eseje a doplnit je do rozsahu knihy. Obor klimatu a zvláště historie změn klimatu vyžaduje přímo encyklopedické znalosti, a tak jsem vděčný svým kamarádům pracujícím v různých vědeckých oborech, že můj rukopis kriticky prohlédli a navrhli úpravy tam, kde to bylo třeba. Můj dík patří Dr. Jiřímu Grygarovi, profesoru Jiřímu Heřtovi, Ing. Miloši Husníkovi, Dr. Jaroslavu Máchovi a docentu Karlu Verešovi. Děkuji také profesorce Mary Beth Kirkhamové, že mi umožnila studium jejích zatím veřejně nevydaných skript. Moje poděkování patří i kolektivu nakladatelství Dokořán.

Protože v knize zaujímám opoziční stanovisko k převládajícímu veřejnému a politickému mínění, jakož i k neprověřeným hypotézám propagovaným početným zástupem vědců, očekávám jak věcné námitky, tak osobní útoky. To vše ať směřuje jenom na mou osobu.

Úvod

Vlivem médií, většiny politiků a některých skupin vědců převládá ve veřejnosti mínění, že současné globální oteplování způsobilo lidstvo svou činností, hlavně spalováním fosilních paliv a s tím souvisejícím únikem oxidu uhličitého (CO₂) do ovzduší. Oxid uhličitý je skleníkový plyn a způsobuje oteplení podobně jako sklo nebo průsvitná fólie na skleníku. Proto byl také obrazně použit termín „skleníkový“. Mohlo by se zdát, že tento názor na příčiny globálního oteplování je jediné správné, protože je údajně podpořený většinou členů vědecké komunity. Není tomu tak. Mnoho významných vědců nesouhlasí s hypotézou o dominantním vlivu skleníkových plynů na globální oteplování. Názory této skupiny vědců nejsou zřejmě populární a média je obvykle ignorují. Pokud se o nich zmíní, vytvářejí dojem, že to jsou kacířské projevy. Proto budu nazývat slovem **kacíři** odpůrce hypotézy o globálním oteplování způsobovaném pouze anebo především skleníkovými plyny, a tedy lidmi.

Kacíři naopak označují termínem **alarmisté** všechny zastánce uvedené teorie. Je to slovo odvozené od alarm, poplach, protože podle amerických kacířů jsou alarmisté ti lidé, kteří pracují s poplašnými zprávami, aby získali pozornost veřejnosti. Myslím, že slovo alarmisté je méně pobuřující, než kdybych napsal panikáři. Byl bych rád, kdyby se ani alarmisté, ani kacíři, čili heretici, necítili uraženi. Jde mi také o zjednodušení a zkrácení textů, které by jinak byly kostrbaté a rozvleklé v takové míře, že by čtenáři ztráceli smysl vět a souvislosti. Nemůžu přeci psát, že *XY vyvracel názory klimatologů zastávajících hypotézu, že k současnému*

*globálnímu oteplování dochází v důsledku zvýšené koncentrace CO₂ v ovzduší, což je zas důsledek spalování fosilních paliv, a že podle XY na oteplování působí mnohem více faktorů... Takové věty se těžko luští. Použijí proto slovo **alarmisté** a uvedená složitá věta se změní na prosté konstatování: XY vyvracel názory alarmistů, neboť na oteplování podle něj působí mnohem více faktorů...*

Ve sporu kacířů s alarmisty se nejedná o pouhou teoretickou diskusi, která by patřila do akademických publikací. Nejde už jen o pouhý vědecký spor, protože alarmisté přenesli své hypotézy a doporučení na řešení takzvané krize do roviny veřejné a politické, a to se všemi ekonomickými důsledky. Je proto na místě se racionálně zabývat argumenty obou skupin, alarmistů i kacířů. Kacíři jsou zřejmě v menšině, a to je také jedním z důvodů, proč jim média nevěnují dost pozornosti. Jenže platnost vědeckých teorií nevzniká hlasováním, jako tomu je v politice nebo na schůzích akcionářů. Věda je jiný svět, v němž jenom experimentální důkaz může prokázat platnost teorie. Cílem této knížky je objasnit jednotlivá tvrzení a nakonec i platnost nebo neplatnost „skleníkové“ hypotézy na základě důkazů.